

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ» МОЗ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора, члена-
кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука**

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»
У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ
ОСВІТІ УКРАЇНИ»**

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

**21-22 травня 2015 року
м. Тернопіль**

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2015

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

«Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука (Тернопіль, 21–22 трав. 2015 р.) / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – 608 с.

спеціальностей, змісту ліцензійного іспиту «Крок – 1. Загальна лікарська підготовка» та навчальних програм з дисциплін у повному їх обсязі. Тестовий кафедральний банк формується виключно з тестів, Центру тестування МОЗ України», які пройшли необхідну експертизу якості. Кількість банку тестів встановлюється кафедрою, виходячи із умов забезпечення достатнього обсягу для проведення систематичного поточного контролю та тестового етапу підсумкового контролю. Систематично здійснюється тематичний обіг тестів для виключення можливості механічного запам'ятовування вірних відповідей. Особлива увага приділяється розробці тестів на застосування знань щодо діагностики та надання допомоги при невідкладних станах. Метою тестового контролю на кафедрах є не тільки ознайомлення з форматом та конкретними тестовими завданнями, а й набуття студентами навичок роботи в умовах обмеженого часу тестування. Важливою стороною забезпечення ефективності використання тестів з навчальною метою є проведення аналізу найбільш типових помилок. Кафедра розробляє необхідний обсяг кількості тестів щодо забезпечення змісту навчальних питань, що виносяться на самостійну роботу студентів. Для забезпечення можливості активної позааудиторної роботи студентів кафедрою розробляються методичні рекомендації (посібники) щодо проведення тестування з наданням тематичного переліку тестового банку з поясненнями до відповідей. При виданні методичної літератури надається перевага збіркам тестових завдань з дисциплін в цілому або профілів підготовки. При цьому важлива роль належить деканатам факультетів у справі підготовки та проведенню ЛП. Саме до їхніх функцій входить чітко ознайомлення студентів з «Порядком проведення ліцензійних іспитів» погодженого 29.04.2013 р. з МОЗ України, а також – з регламентом та процедурою проведення ліцензійних іспитів «Крок», організація консультацій та додаткових настановних лекцій тощо. На деканати покладена організація і проведення ректорського тестування та подальших претестувань студентів факультету для підготовки до ліцензійних іспитів «Крок», забезпечення ретельного контролю за впровадженням тестового навчання на профільних кафедрах факультету, активної участі вчених рад факультетів у вирішенні питань щодо покращення якості підготовки студентів до ліцензованого інтегрованого іспиту. Деканати факультетів разом із випускаючими кафедрами здійснюють повсякденний контроль за підготовкою студентів. Також до обов'язків деканатів входить формування після ректорського претестування студентів «групи ризику». При цьому важливою є окрема робота з цією «групою ризику» і окремий додатковий графік підготовки студентів в

комп'ютерних класах. Забезпечення проведення замірів рівня формування фахових знань студентів шляхом електронного контрольного тестування здійснюється у Навчально-науковому центрі ХНМУ.

Висновки: першочерговим завданням для покращення якості підготовки, поряд з уже існуючими формами, є такі заходи: здійснення контролю якості засвоєння фахових дисциплін за допомогою тестових банків, які відповідають вимогам освітньо-професійної програми загальної лікарської підготовки і освітньо-кваліфікаційних характеристик спеціальності кафедральними колективами; поточний контроль підготовки студентів до ЛП «Крок 1» не повинен обмежуватися застосуванням тестових завдань, а мусить узагальнювати знання та вміння третьокурсників шляхом комплексної атестації в межах окремих розділів дисциплін; кафедральним колективам слід здійснити комплексний моніторинг тестових завдань з офіційного сайту Центру тестування при МОЗ України і обов'язково застосовувати їх під час кожного практичного заняття, розподіливши їх за кожною темою та ступенем зустрічальності; питання підготовки до складання ЛП «КРОК – 1» слід розглядати на кожному з засідань кафедри, заслуховуючи інформацію викладачів про підготовку студентів, звертаючи особливу увагу на групи ризику; провести аналіз найбільш типових помилок у кожному з субтестів, здійснити ретельну перевірку причин недоліків підготовки студентів до ЛП «КРОК-1»; деканатам постійно здійснювати контроль за успішністю студентів 3 курсу, проводячи індивідуальну роботу з кожним, особливо з тими, хто має поточну заборгованість; питання підготовки до складання «КРОК – 1» регулярно обговорювати на засіданнях учених рад факультетів, глибоко проаналізувати на засіданнях кафедр, на зборах студентів з прийняттям конкретних рішень щодо удосконалення цієї роботи, колективно визначати шляхи та способи покращення якості навчання; перевірка готовності до складання «КРОК – 1» мусить розпочинатися з 1-го курсу

Література

1. «Методичні рекомендації з підготовки до ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1» і «Крок 2» як галузевого моніторингу якості вищої медичної освіти відповідно до Європейських вимог». – Національний медичний університет імені О.О.Богомольця. – Київ 2013.-17с.

2. Терещенко А.О. Підготовка студентів до складання медичного ліцензійного іспиту «Крок-1 Загальна лікарська підготовка» як вагома складова формування майбутнього лікаря. – А.О.Терещенко, В.О. Федоров, А.О.Ніколаєва. – Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародної конференції. – Тернопіль.-2014.-с.385.

УДК 378.091.33:61

ПОКРАЩАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

І.Р. Ніцович, О.А. Андрієць, А.В. Семеняк
Буковинський державний медичний університет

IMPROVING THE ORGANIZATION OF TEACHING PROCESS

I.R. Nitsovych, O.A. Andriyets, A.V. Semenyak
Bukovinian State Medical University

У статті розглядаються основні принципи та методи самостійної роботи студентів після проведення заняття, методика розгляду самостійних робіт, проведення позааудиторних занять, інтерактивних методів навчання.

The article considers main principles and methods of students' independent work after classes, methods of examining the independent work pieces, holding extracurricular classes, and interactive teaching methods.

Вступ. Досягнення позитивних результатів у вищій освіті, подолання недоліків різних систем підготовки лікарів,

збереження їх конкурентоспроможності, престижу української вищої освіти у світовому просторі можливе лише

за умов упровадження нових технологій навчання, оновлення змісту навчання. Потрібно також досягнення медичної науки та практики, розробка та впровадження нового покоління галузевих стандартів освіти, поліпшення матеріально-технічного, методичного забезпечення навчального процесу закладів освіти, застосування сучасних підходів до організації навчання [1].

Основна частина. Сучасні технології навчання стимулюють студентів до активної регулярної роботи протягом навчального року, вимагають їх бути ініціативними, звичними до різних форм роботи та покращує оцінювання студентів. Але серед недоліків треба відмітити ту ж велику кількість студентів у групах, складність забезпечення всіх однаковими рівнями можливостей для отримання оцінок, збільшення навантаження на викладачів, неадекватність рівня знань студентів [2, 3].

Самостійна робота, що виконується студентами протягом семестру, не завжди відображає достатнє її інтелектуальне навантаження, іноді просто списана з інтернету. Часто високий бал відображає лише підвищену активність на занятті, доповнення, але не відображають загальних знань студента на заключному модульному занятті, при написанні тестового контролю. Деякі студенти на заняттях «стараються» не для набуття знань, а за бали для батьків, престижу.

Щоб зарадити усім вищеперерахованим недолікам ми на кафедрі акушерства та гінекології закріпили відстаючих та недостатньо засвоївши теми студентів за викладачами, з їх персональною відповідальністю. Але й студентам говоримо, що «навчити можна лише особу, яка хоче навчатися, у якій сформовано компетенцію «здатність вчитися»» [4, 5].

Студенти щоденно (після занять) консультуються з незрозумілих тем, тестових завдань, написання самостійної роботи. У вечірній час вони мають можливість попрацювати з хворими, роділлями, породіллями, побачити те, що на заняттях не завжди вдається за відсутності тематичних хворих, часу. Вони мають змогу побувати в пологових залах, операційних, попрацювати із сучасною апаратурою [6, 7].

Самостійну роботу призначаємо в залежності від уподобань та вибору самого студента. Це може бути написання тез на науково-практичну конференцію, у журнал, написання рефератів, доповідей-презентацій, виготовлення таблиць, стендів. Кожна самостійна робота оцінюється в кінці семестру, перед модульним контролем з присвоєнням відповідної кількості балів. Презентації доповідаються на заняттях та студентському науковому гуртку.

Ті студенти, які мали на заняттях позитивні оцінки, а на заключному модульному контролі не змогли позитивно впоратись із завданнями, також щоденно приходять та тренуються у вирішенні завдань у комп'ютерному та паперовому варіанті. Після проведення такого індивідуального підходу до вирішення проблеми ми отримуємо позитивні оцінки у даних студентів, їх схвальні відгуки додатковими заняттями та методикою покращання знань. До заняття в цих групах приходять не лише відстаючі студенти, але й ті, що бажають покращити свій рівень знань та навичок, побачити та прийняти участь у пологах, операції, маніпуляціях.

Контроль за якістю навчання здійснюється на рівні викладач – студент (іноді й студент-викладач), але найбільше успішність цієї роботи залежить від професійно-

інтелектуальних здібностей викладача та інтелектуального потенціалу студента, що здобуває знання. І якщо не відбудуться зміни у мисленні викладачів, оновленні і свого рівня знань та навичок, то жодні нормативні акти, накази, локальні протоколи не забезпечать запуск цього процесу.

Після позитивного завершення кафедрального етапу набування знань за визначення готовності до тестового контролю береться декан факультету. У комп'ютерному класі університету, усі студенти одночасно проходять заключний тестовий контроль з дисципліни. При позитивному результаті даного тестування студенти допускаються до подальшої державної атестації.

Висновки: 1. Дана модель навчального процесу позитивно впливає на підвищення рівня професійної підготовки студентів, мотивації до навчання, здачі інтегрованого іспиту «Крок-2».

2. Розгляд на заняттях різних ситуаційних завдань є інструментом розвитку спілкування в практичній роботі, допомагає вирішити клінічні проблеми, покращує засвоєння матеріалу, практичні навички.

3. Впровадження у навчальний процес нових форм організації навчального процесу забезпечить формування у студентів клінічного мислення, навичок практичної роботи, дозволяють об'єктивно оцінити знання, навички, вміння.

4. У майбутньому необхідно дослідити ефективність нічних чергувань студентів, з наданням можливості студентам 6 курсу самостійно приймати пологи, асистувати на операціях, маніпуляціях.

Література

1. Каленюк І. Рух Європи до суспільства знань, Болонський процес і Україна / І.Каленюк, К.Корсак // Вища освіта України.– 2004.– № 3.– С. 22–27.

2. Організація усього процесу в умовах переходу на кредитно-модульну систему навчання / Г.В.Дзяк, Я.С.Березницький, Г.Г.Кабак, І.В.Люлько // Медичні перспективи.– 2005.– Т. X, № 1.– С. 7–16.

3. Онищенко В.С. Удосконалення організації самостійної роботи при післядипломному навчанні лікарів – стоматологів / В.С.Онищенко, П.В.Леоненко, Г.П.Леоненко // Современная стоматология.– 2006.– № 3.– С. 151–153.

4. Ніцович І.Р. Етапи підготовки майбутніх лікарів / І.Р.Ніцович, О.А.Андрієць, А.В.Семеняк // Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ III-IV рівнів акредитації.– Тернопіль.– «Укрмедкнига», 2012.– С.360-361.

5. Ніцович І.Р. Застосування інформаційних технологій у навчальному процесі лікарів-інтернів / І.Р.Ніцович // Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології.– Чернівці, 2012.–С. 106-107.

6. Ніцович І.Р. Проблеми підготовки кваліфікованого лікаря / І.Р.Ніцович // Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології.– Чернівці, 2012.–С. 107-108.

7. Ніцович І.Р. Реферативні огляди в освіті лікарів-інтернів / І.Р.Ніцович, А.В.Семеняк // Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології.– Чернівці, 2012.–С. 109.

<i>Н.К. Гребень, Л.І. Остапюк, М.Р. Мруза, О.В. Стеченко</i> МОДЕРНІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УНІВЕРСИТЕТІ: СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ ВИКЛАДАННЯ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗАСАДАХ	87
<i>Т.С. Грузева, Л.І. Галієнко</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ У ВМНЗ УКРАЇНИ З ПОЗИЦІЙ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ	88
<i>А.М. Дацюк, Н.О. Пустова</i> РОЛЬ ПЕДАГОГА В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	90
<i>П. Ф. Дудка, І. П. Тарченко, О. І. Бодарецька, Д. В. Добрянський</i> ВИКЛАДАЧ ВИЩОЇ ШКОЛИ ОЧИМА СТУДЕНТІВ – МЕДИКІВ	91
<i>І. І. Заморський, Т. В. Хмара</i> ЗНАЧЕННЯ ЛЕКЦІЇ ЯК ВАГОМОГО ПІЗНАВАЛЬНО-ВИХОВУВАЛЬНОГО ФАКТОРА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА	92
<i>І.М. Кіхтенко, Ю.М. Хворостенко</i> РОЛЬ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ	95
<i>В.М. Компанієць, К.І. Лур'є</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗА СКОРОЧЕНИМ ТЕРМІНОМ НАВЧАННЯ	96
<i>В.О. Коробчанський, М.П. Воронцов, О.І. Герасименко</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФАХОВОЇ ДОДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ НА ОСНОВІ КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНОЇ СИСТЕМИ І ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»	97
<i>І.В. Кочін, О.М. Акулова, О.О. Гайволя, К.І. Лур'є, Д.О. Трошин, І.Ф. Шило, Е.В. Хандога, В.В. Царьов</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗМІСТОВНОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ВИЩА ОСВІТА»	99
<i>І.В. Кочін, О.М. Акулова, Д.О. Трошин, О.О. Гайволя, І.Ф. Шило, Е.В. Хандога, К.І. Лур'є, В.В. Царьов</i> ВИРАЗНЕ ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЇЇ СИСТЕМИ	100
<i>І.В. Кочін, О.М. Акулова, Д.О. Трошин, О.О. Гайволя, І.Ф. Шило, Е.В. Хандога, К.І. Лур'є, В.В. Царьов</i> СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	100
<i>О.Й. Кузенко</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	101
<i>В.М. Лехан, Л.В. Крячкова, В.В. Волчек</i> ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ВЕБ-САЙТУ ВСЕСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У ПРОЦЕСІ ДОДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ	103
<i>К.І. Лур'є, І.В. Кочін, Д.О. Трошин, І.Ф. Шило, Е.В. Хандога, В.В. Царьов, О.М. Акулова, О.О. Гайволя</i> НОВА МОДЕЛЬ ДЕМОКРАТИЧНО-ЗАКОНОДАВЧИХ РЕФОРМ У МЕДИЧНІЙ ДОДИПЛОМНІЙ І ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ	104
<i>О.М. Люлька, В.І. Ляховський, М.О. Дудченко, О.П. Ковальов, І. І. Немченко, М. І. Кравців, Р.М. Рябушко</i> УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	104
<i>І.М. Маринчина, В.А. Гайдюков</i> СУЧАСНІ АСПЕКТИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	105
<i>В.Д. Марковський, В.М. Сінайко, О.В. Васильєва, С.М. Потапов, О.В. Крайненко, А.О. Олійник, О.Г. Балюк</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» ЯК ЗАСІБ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	106
<i>О. В. Медянова, Н. В. Кривцова, В. Т. Головчук</i> ПРІОРИТЕТИ ОСВІТИ У ВИМІРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	107
<i>В.В. Мінухін, Л.С. Габішева, Н.І. Коваленко, В.Л. Ткаченко</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	108
<i>О. П. Мінцер, Л. Ю. Бабінцева, О. М. Вернер</i> СТРАТЕГІЯ ПОБУДОВИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ БЕЗПЕРЕРВНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ	110
<i>В.М. Мороз, Ю.Й. Гумінський, Л.В. Фоміна</i> ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОГО ПАРИТЕТУ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ	112
<i>А.О. Ніколаєва, В.О. Федоров, О.В. Кривошапка</i> ЛІЦЕНЗІЙНІ ІНТЕГРОВАНІ ІСПИТИ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	115
<i>І.Р. Ніцович, О.А. Андрієць, А.В. Семеняк</i> ПОКРАЩАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ	116
<i>І.Б. Попова, К.В. Васильєва, А.Ф. Артеменко</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНОЇ ТРАНСФЕРНО – НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ	118